

Megfigyelési és elemzési szempontok

A gyermekjátékhoz

1. Milyen típusú játékot játszanak a gyerekek? A játékfajta (több is lehet) megnevezése. Jellemző jegyek kiemelése (pl.: hang játékos gyakorlása, mert ..., szerepjáték, mert ...)
2. Megnyilvánulnak-e a játékban a játék sajátosságai, jellemzői? A játék öröme, „kettős tudat” az átélés mélysége a szituációban, utánzás?
3. Hány játszócsoport van a csoportban? Van-e vándorlás a csoportok között? Milyen játéktémát játszanak? Vannak-e végig együtt maradó csoportok? Kik a vándorlók? Mi okozza a gyerekek cserélődését?
4. Rögzítse, hogy a játékidőben hány helyszínen játszottak a gyerekek? Kb. hány fő játszott együtt, egyedül, egymás mellett? A csoport a közösségi kapcsolatok szempontjából milyen szinten áll? Hány gyerek játszott magányosan? Tett-e valamit az óvónő a magányos gyerekek megsegítésére?
5. Rögzítse egy játszó csoport játéktémáját, a gyerekek kapcsolattartását a játékon belül! Milyen élményen alapult a téma? Összhangban van-e a játékszándék és képesség? Együttjátszás színvonala, társas kapcsolatok alakulása.
6. A játék témája hogyan alakul, változik a megfigyelés alatt? Van-e szabálya a játéknak? Mi határozza meg a téma alakulását, a gyerekek akarata, a téma érdekessége, stb.... Ki találta ki a szabályt, betartják-e?
7. Milyen a játékban az alá- fölérendeltségi viszony? Van-e vezetője a játéknak? Az alárendelt szerepet játszó gyerek önként vagy kényszerből választotta helyét?
8. Milyen a gyerekek életkori összetétele az együttjátszó csoporton belül, illetve milyen a nemek aránya? Játszanak-e együtt a különböző életkorú gyerekek, illetve fiúk-lányok?
9. Milyen szerepet töltenek be a különböző életkorú gyerekek egy-egy játékban? Milyen az alá- fölérendeltségi viszony? Meghatározza-e az életkor a gyermek helyét, szerepét az adott játékban?
10. milyen a gyerekek kommunikációja a játék során? Szókincsük, mondatalkotásuk, indulatok, érzelmek kifejeződése? Nyelvi kifejezésekkel mennyire tudták alátámasztani a játszott szituációt? Szókincsük, kifejezőmódjuk megfelelő volt-e? (Ha nem, miért?)
11. Írja le, hogy egy (szabadon választott) gyermek milyen játéktémát játszott a játékidőben, mennyi ideig? A megfigyelt gyermek játéktevékenysége megfelelt-e életkorának? (Tartalom, a beleélés mélysége, idő, játékeszközök.)
12. Mi a gyermek játékválasztásának indítéka, motivációja? Mi befolyásolta a játék kiválasztását: tárgy, eszközismeret, társ, alkotási szándék?

EÖTVÖS JÓZSEF FŐISKOLA, Pedagógusképző Intézet
Óvodapedagógus BA szak

13. Van-e valamilyen ellentmondás a gyermek játékszándéka és képességei között? Pl.: együttjátás, de nem tud lemondani a választott szerepről, eszközről, stb.... Alkotni vágyás, de nem tud bánni a szükséges anyagokkal, szerszámokkal... stb.
14. A gyermek gondolkodásának szintje korának megfelelő-e játékában? Milyen a műveltségi szintje? A gondolkodás minősége cselekvő szemléletes, szemléletes képszerű, verbális?
15. A gyermek mennyire problémaérzékeny? Problémamegoldásaiban mennyire kreatív? Játékgondolásában vannak-e új elemek (eredetiség, rugalmasság, kombinatív készség)?
16. Jelentkezik-e játékában előzetes gondolkodás? Ezt hogyan képes megfogalmazni? Előre elhatározza, hogy hogyan fog játszani, kiosztja a szerepeket, szabályokat állapít meg, stb....?
17. Figyelje meg a gyermekek között előforduló konfliktushelyzeteket, és ezek megoldásait! Hogyan alakulnak ki konfliktusok? Ki oldja fel őket, illetve sikerül-e ezeket megoldani?
18. Rögzítse a játszócsoportokat a játéktéma alakulásának, változásának megfigyelésével (hány játszócsoport van, változik-e a csoportok összetétele, vándorlás a csoportok között)!
19. Mi vagy ki tartja össze a játék során a játszókat? (Eszköz, hely, téma, szerep, vezető, barát, stb.)
20. Vannak-e állandóan együttjátászó gyermekek a csoportban? Mi az oka ennek?
21. Mi okozza egy-egy játék felbomlását? (Konfliktus a szereplők között, unalom, ötletihány, új, érdekes inger, stb.)
22. Van-e kapcsolat a különböző játszócsoportok között? Miből következett ez, melyek a segítő illetve gátló tényezők?
23. Kinek tulajdonítható a játék megszervezése? Képesek-e a gyerekek önállóan a játék feltételeinek megteremtésére? Mennyi segítséget igényelnek a pedagógustól? (Hely, eszközök, szerepek, játékkezelés, stb.)
24. Figyelje meg és elemezze egy-egy játékhelyzet alapján a játék személyiségfejlesztő hatását!
25. Figyelje meg, hogyan teremődnek meg a gyakorlójátékban a szerep és egyéb játékfeleségek feltételei!
26. Figyelje meg, hogyan van jelen a szabály az egyes játékfeleségekben! (Ki alkotta a szabályt, elfogadja – nem, következtessen a gyermek szabálytudatára!

EÖTVÖS JÓZSEF FŐISKOLA, Pedagógusképző Intézet
Óvodapedagógus BA szak